

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ประจำปี การศึกษา 2555 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 3,344 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบัณฑิต ประกอบด้วย คณะ ระดับ การศึกษา ความเกี่ยวข้องกับบัณฑิต ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประเภทของงาน และตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษามาวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาคุณลักษณะ ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. คุณลักษณะของบัณฑิตในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต

ผู้ประกอบการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับดีมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ด้านความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ด้านทักษะทางปัญญา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ด้านทักษะพิสัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

เมื่อแยกพิจารณาตามคณะหรือหน่วยงานพบว่าผู้ประกอบการประเมินคุณลักษณะบัณฑิต ของนักศึกษาสังกัดคณะครุศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 คณะพยาบาล ศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 โรงเรียนการเรือน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 คณะวิทยาการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 สังกัดศูนย์การศึกษา ภาพรวมอยู่ ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

เมื่อพิจารณาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตระดับปริญญาโท ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และระดับปริญญาเอก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48

2. ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิต

ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ด้านทักษะพิสัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ด้านความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ด้านทักษะทางปัญญา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

เมื่อพิจารณาตามคณะหรือหน่วยงานพบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิตสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 คณะครุศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 โรงเรียนการเรือน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 คณะวิทยาการจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 สังกัดศูนย์การศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

เมื่อพิจารณาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิต บัณฑิตระดับปริญญาโท ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และ ระดับปริญญาเอก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552

ประจำปีการศึกษา 2555 คณะผู้วิจัยได้สรุปการอภิปรายผลออกเป็นประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

1. คุณลักษณะของบัณฑิตในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ภาพรวมอยู่ในระดับดีมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการประเมินความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิตระดับปริญญาโท ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และระดับปริญญาเอก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม โดยเฉพาะในส่วนของคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับ วัชรินทร์ แพงศรี และธีระ ฤทธิรอด (2557) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF : HEd) ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าบัณฑิตให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นอกจากประเด็นเรื่องคุณธรรม จริยธรรมแล้ว สิ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในประเด็นรองลงมาคือคุณลักษณะบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าบัณฑิตควรสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เช่นเดียวกับการศึกษาของ ฉวีวรรณ แจ่มกิจ และคณะ (2554) ที่ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่สรุปไว้ว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและพบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด (จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ และคณะ, 2554; กฤตพร ชูแสง, 2554; เจตนิพัทธ์ บุญยสวัสดิ์, 2554)

นอกจากนี้ยังมีอีกประเด็นที่สำคัญคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม อาจมีการแสดงออกที่ไม่ชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่มองเห็นเด่นชัดจากพฤติกรรม จึงทำให้ผู้ประเมินให้ความสำคัญกับทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้ผู้ประเมินบัณฑิตเห็นว่า ลักษณะงานในองค์กรยุคปัจจุบันเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม เช่น TQM KM การจัดการความเสี่ยง รวมถึงบัณฑิตต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจและเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดีอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นได้เช่น มุทิตา คงกระพันธ์ (2554) การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในงานที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีว่าจะส่งเสริมในด้านความผูกพันองค์กร การความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ รัชณี พลแสน (2555) ที่ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2555 ที่สรุปผลการศึกษาว่าทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

และความรับผิดชอบของบัณฑิตนั้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และเป็นสิ่งที่นายจ้างให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

2. ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิต

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกและเห็นได้ชัดเจนในส่วนของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก คือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน ทั้งนี้ดังที่กล่าวมาแล้วมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติ โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้การที่บัณฑิตสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นี้ย่อมหมายความว่ามีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมขององค์กรได้ก็จะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน (จุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์ และคณะ, 2554) นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่าทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีความสำคัญอย่างยิ่งตามที่นายจ้างต้องการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก

ประเด็นต่อมาคือการแสดงพฤติกรรมของการมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และผู้ปฏิบัติงานมีความภาคภูมิใจในการทำงานของตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พนักงานคนอื่นในองค์กร (อรทัย วาริสระอาด, 2552) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการอยู่ในระดับสูงมาก (ณัฐแก้ว ช่องรอด, 2554; สิริฐากร ชุทธิทรัพย์, 2553) เช่นเดียวกับการศึกษาเรื่องคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี ที่นำเสนอว่าการมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งควบคู่กับทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (เพ็ญจมาศ คำณะ, 2554) และสอดคล้องกับฉวีวรรณ แจ่มกิจ และคณะ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ส่วนประเด็นที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบัณฑิตนั้น ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านทักษะพิสัย ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นประเด็นที่งานวิจัยหลายฉบับแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญลดลงมาจากประเด็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านคุณธรรม จริยธรรม (จุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์ และคณะ, 2554; กฤตพร ชูแสง, 2554; เจตนิพัทธ์ บุญยสวัสดิ์, 2554; ณัฐแก้ว ช่องรอด, 2554; ภูษงค์ จันทร์จิระ, 2553; สิริฐากร ชุทธิทรัพย์, 2553; อรทัย วาริสระอาด, 2552) อย่างไรก็ตามก็มีบางงานวิจัยที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพิจารณาบัณฑิตเข้าร่วมงานโดยเฉพาะในส่วนของภาคเอกชน เช่น การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาบัญชีที่นายจ้างต้องการตามความเข้าใจของนิสิตสาขาบัญชีและตามความคาดหวังของนายจ้าง (อุษา ผดุงเกียรติศักดิ์, 2552) ที่สรุปว่านายจ้างยังคงให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถในวิชาชีพเป็นสำคัญ แต่ก็ยังคงต้องการคนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิตในภาพรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1) ควรมีการศึกษาในระดับของหลักสูตรหรือสาขาวิชาทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อแสดงให้เห็นคุณลักษณะที่แตกต่างกันของบัณฑิตและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

2) ควรมีการวิจัยประเมินผลที่แยกตามกลุ่มอาชีพของผู้ประกอบการเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตที่ตามความต้องการของผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

3) ควรมีการศึกษาข้อมูลในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของสถาบันต่างจังหวัดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา